

ORKESTRÍÐ Í FUGLAFIRÐI Í 1936 Aftast frá vinstri: Jacob Lundsberg, Martin Jacobsen og Esman Jacobsen
Fremst frá vinstri: Joen Jacob Joensen, Jákup Øre, Elseus Johannesen, Hans Øre, Olaf Øre og Villy Feilberg

countrysangi. Her hjá okkum er tað havið, ið skapar víddirnar. Setningar sum »Eg aftur pløga skal Atlants-hav« og »Lítlum báti rekist eg á« kundu verið tiknir úr einum countrysangi hjá Guy Clark, til dømis í »Boats to Build«, og Hank Williams, til dømis í »Lost on the River«.

Neyvan hevur nakað slag av tónleiki sum country megnað at fest lívsins eksistentiellu spurningar á plátu, sum ein snøgt skorin stuttsøga, søgd eftir fáum minuttum. Ja, eg vil vága mær at siga, at eingin tónleikasjangra í allari plátu- og bandupptakarasøguni hevur so stóra respekt fyri tekstinum, sum ein rættur countrysangur, onkuntíð best umboðaður við David Olney.

Men sjangrublindnið í Havn forðar fyri hesi fatan, tí har hava øll lisið í Danmark, har tey bara spæla jazz á café, syngja Frændur í felag á Oyrarsundi, og hvørki kenna ella skilja Hank Williams og hansara eftirkomarar.

VAGGANDI MILLUM TÚRARNAR

»Kanska byrjaði hetta skisma millum bygd og bý tá sjómenn úr langfarabygdum eisini førdu nýggjar grammo-fonplátur heim við sær, og sum frá leið lögdu lunnar undir ein tulkingsfrelagsskap, eina stakmentan, burt frá Havnini. Ein subkultur,« sigur tónleikakennarin og fær meg at nikka játtandi meðan hann opnar gluggan og slær øskuna útum.

Ólærdir langfaramenn og vegarbeiðarar á bygð, har einki annað var til uppihalds, funnu seg aftur í hesum hvíta amerikanska arbeidaratónleiki úr Nýfundlandi, ið lýsti ein konstantan longsul. Fyrst longsulin eftir teim kæru, tá tú ert á fiskifeltinum, og síðan longsulin eftir starvsfeløgnum og teim villu víddunum, meðan tú enn vart heima. Tvær árshálvur fyltar við longsli.

Gloppið millum ytsu punkt á hesi longsilsás varð mettað við country. Sum í klassiska sanginum hjá Merle Haggard »Lonesome Fugitive« og so kvøldvísuni »Tonight the Bottle let me Down«. Tí tey, sum eru uppvaksin á bygð, vita, at heimalívið hjá langfaramonnum, ið hvussu er teim á dekkinum, varð fyllt við brennivíni og taxabíli í eini vónleysari bíðistøðu

millum túrarnar, vaggandi millum bryggjuna og dansistovuna fjart frá jazzakademisku Havnini.

HVØR SKRIVAR SØGU?

»Men hetta er tað reina kitsj, It's fucking Crying Time og There's a Tear in My Bear uppí saman« sigur kennarin og blakar eina sentimentala plátu fyri og aðra eftir frá sær. Hóast eg havi verið innast í mínum plátusavni, kann eg ikki annað enn geva honum rætt. »Countrytónleikur er kanska einasta sjangran, har loyvt er at vera sentimentalur. Men tað er undir sentimentalu yvirflatuni at gullið finst,« royni eg meg varisliga og fái næstan hug at festa mær í. Men tað verður við tankan.

Eg royni at tvíhalda um pástandin, at hetta er ein partur av føroyskari arbeidasøgu, sum úti um landið hevur skapt eitt serligt útrykk og eina serliga mentan í eina hálva øld, sum tá hon er best, eru perlur á altjóða støði. Sum til dømis »Lívið« hjá Teimum av Kamarinum.

»Jamen, er tað country og eru tey av bygd?« spyr hann ertandi. »Tey eru eitt samtiðar dansiorkestur úr Havn og slettis ikki country!« Eg má sanna, at myndin er meira samansett enn støduga skismaðið millum bygd og bý.

Vit sláa upp í kvæðasøvnum, sagnum, víkingabókum og tendra eina Wagneropera, og staðfesta skjótt, at mesti parturin er einki uttan kitsj og rein staffasja, og at sentimentalitetur er frásagnarlígi kjarnin í flestum tekstum. Men av teirri orsök hevur eingin havt dirvið ella orsök at vísa henda skaldskap og mentanararv frá sær, eins og gjørt verður við country.

FAKELORE

»Frásøgustilurin kann vera eitt tilvitað val, sum gevur autentisitet og sakligheit, uttan tó at vera tann reini sannleiki,« sigur kennarin og blaðar upp í *Handbook of American Folklore* og finnur orðið fakelore, ið er um at enduruppfínna søguna við nýggjum mytologiskum sagnum og fólki, sum um tey veruliga vóru til og stuðlaðu niðursetufólki í nýggja heiminum.

Vit semjast skjótt um, at tónleikurin, sum niðursetufólkini høvdu við sær, bar boð um autentisitet úr upprunalandinum, slátt úr Noregi til dømis, sum

tó skjótt kom í bland við fremmandar tónleikahevdir, hóst ferðin til nýggja heimin í størri mun var at slíta seg leysan úr vónleysum fátækadømi og stættarmuni í Evropa.

HETLAND OG NÝFUNDLAND Á BOTNI

Í somu lágu samfelagsligu lögum eru um hetta mundið føroyskir sjómenn umborð á hetlenskum sluppum, har teir taka fremmandan tónleik til sín. Um 1960 og fram er aftur ein líknandi samanrenning millum føroyskar sjómenn og fremmandan tónleik, country, sum hann varð spældur í útvarpi í Nýfundlandi og har um leiðir við Hank Snow, Kitty Wells og Jim Reeves.

»Í báðum hesum søguligu færum eru vit í niðastu lögum í føroyska stættarsamfelagnum,« sigur kennarin og leggur speiskur afturat, at hóast lítil vandi man vera fyri kollvelting hadan, er júst hetta mentanarvirksemi úr niðastu fláunum aldri væl í øgn við ovastu mentanar-elituna.

»Orsøkin er, at fremmand og fólkslig árin, sum blóma í niðastu samfelagslögum, aldri lata seg stýra ella binda, tí tey eru leys av øllum kendum skipanum og stovnum.«

Javel, hugsí eg og haldi meg hava fingið eygað á eina plausibla orsök til at mentanarelitan onkuntíð kann síggjast leggja hatur á subversiv rák, ið ikki eru at stýra. Countrytónleikur, hvussu hann so verður defineraður á bygð og í bý, passar ikki inn í skreytmyndina av rættari føroyskari mentan. Tað hevur mentanarelitan bestemmað á Facebook.

Og beint sum eg á øllum pallum vil berjast sum harðast fyri ektaðum countrytónleiki í Føroyum, so trúnar fíggjarmálaráðharrin fram á skíggjan við einum vónleysum sangum um besta vinin við so nógvum skeivum tónum, at eg gevi upp. Country? Nei, aldri í verðini!

Í dystinum við kennaran um hin góða smakin havi eg funnið garantín fyri smakloysi. Og hann er ikki úr niðastu samfelagslögum, men situr beint á kistulokinum.

»Touché!« sigur kennarin. »You're My Best Friend!«